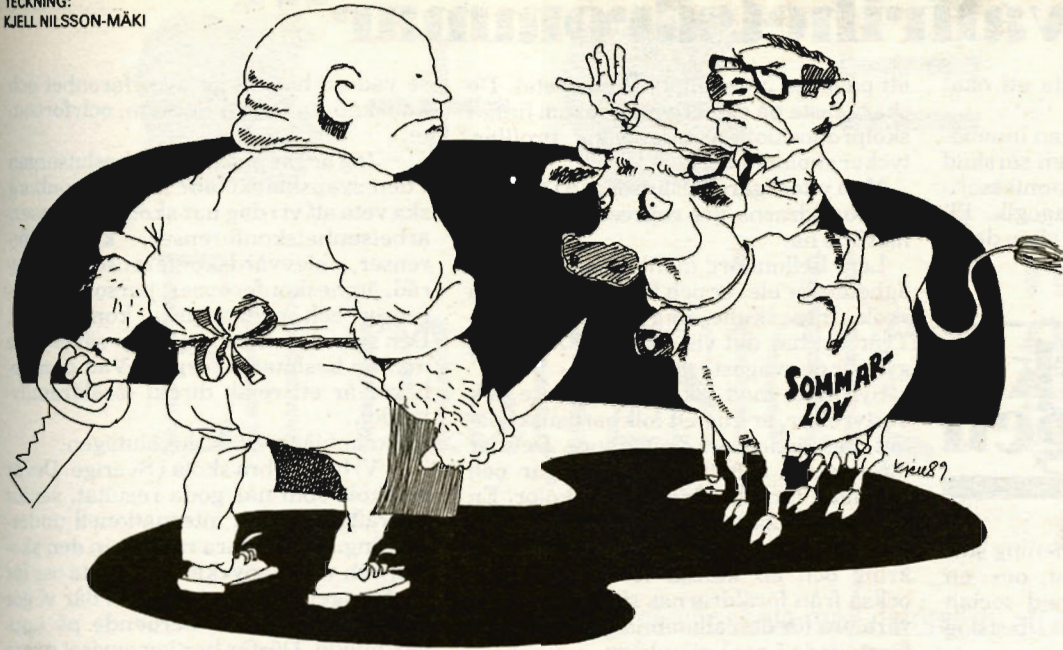

TECKNING:
KJELL NILSSON-MÄKI

Semester och ferier

Som vanligt vid den här årstiden uppenbarar sig i dagspressen jämförelser mellan olika yrkesgruppers ledigheter. Inte oväntat leder riksdagsmännen semesterligan. Som god tvåa när det gäller formella möjligheter att inte befinna sig på arbetsplatsen kommer lärarna.

Det tycks vara helt omöjligt att hos massmedia skapa insikt om att lärarna under terminer-

na har ett psykiskt pressande arbete, som dessutom i de flesta fall är förenat med betydligt längre arbetsdagar än vad folk i allmänhet har. Lärarjobbet är inte avklarat i och med att dagens lektioner är slut. Då återstår lektionsförberedelser, fortbildande läsning, föräldrakontakter m m. Undervisningsplanering och fortbildning ägnar sig lärarna åt också

under ferietid.

I gällande avtal mellan lärarnas organisationer och deras motparter står det, att lärarna i och med att de fullgör sina lektioner och övriga åligganden har en årsarbetstid som motsvarar andra yrkesgruppers. Skillnaden mellan lärarjobbet och andra arbeten är att lärarnas arbetstid varierar betydligt mer under året.

Fack och försök

På en skola i Stockholm pågår försök med samarbete mellan skola, fritidshem och förskola under samma tak. Det berättar TCO-tidningen 16/89 i ett betydande reportage.

Fackliga företrädare för lärarna är upprörda över att man ännu inte har kunnat få en reglering av arbetsvillkoren under försöken. Konferenser och planering av olika slag hör till de nya arbetsuppgifter som lärarna i den nya skolformen har fått. Lätt skandalöst är att den kommunale arbetsgivaren efter nu nästan ett läsår inte har kunnat förmås till en vettig överenskommelse.

Slutsatsen för lärarna kan

bara bli en: man skall inte ge sig in i försök eller åta sig arbetsuppgifter som inte ligger i det

normala lärarjobbet, om villkoren inte är reglerade i förväg tillsammans med arbetsgivaren. ■

Studieresa eller fri tvätt?

✓ Av en notis i DN den 23 maj 1989 framgår att matsalspersonal i Haninge deltar i ett projekt för att bli mer självstyrande. "Om personalen väljer att t ex tvätta sina arbetskläder själva får de pengar över som de kan köpa in bättre mat för eller kanske använda till en studieresa", säger en företrädare för den kommunale arbetsgivaren.

Vad har lärarna för frestande alternativ om deras tjänster blir kommunalt reglerade? Får de välja mellan ersättning för övertid och nya ordböcker till eleverna?

Svensklärarnas arbetsbörda

Lärartjänster i ämneskombinationer med svenska bör normalt inte omfatta undervisning i svenska i mer än tre klasser. Detta gäller både för gymnasieskolan och grundskolans högstadium.

Om tjänsten innehåller en större del undervisning i svenska bör läraren tillgodoräknas en veckotimme per överskjutande klass som tidskompensation för det merarbete som bl a uppsatsrättning och individualiserad undervisning medför. Klasser med del-

ningstalet 30 i gymnasieskolan och alla elever i grundskolans högstadium måste garanteras minst en undervisningstimme per vecka i halvklass.

Delningstalet för svenskan på de yrkesinriktade gymnasieutbildningarna måste följa karaktärsämnet dvs ingen undervisningsgrupp i någon årskurs bör få vara större än 16 elever.

Timplanerna för både grundskolan och gymnasieskolan bör ses över, så att svenskämnet ställning stärks,

fram för allt genom timplanefästa delningstimmar.

Svensklärarens såväl som andra lärares arbetsinsatser måste uppvärderas och respekteras. Lönen måste spegla mödan. Först med dessa krav tillgodosedda blir situationen för lärarna i svenska ljustare. Makthavare på olika nivåer bör handla snabbt innan kunniga och duktiga lärare överger skolan. Samhället har inte råd med kvalitets-sänkningar på utbildningsområdet.

Slakta inte ferierna!

L

Arbetsgivarverkets (SAVs) och Kommunförbundets förslag om ny arbetstidsreglering för lärarna är oacceptabelt. Det leder inte till en bättre eller effektivare skola. Det visar på en betydande okunighet hos arbetsgivaren om de verkliga förhållandena ute i skolorna. Det avslöjar en total brist på insikt i hur en lärare arbetar.

Att lärarna skulle uppehålla sig i skollokaler större delen av veckan oavsett om de har lektion eller inte är en helt orealistisk tanke. Skolans lokaler erbjuder vare sig arbetsplatser eller utrustning som gör att lärarna kan uträtta sitt lektionsanknutna förberedelse- och efterarbete i skolan. Om arbetsgivaren vill ordna till en ineffektiv skolarbetsdag för lärarna, ja då är SAVs förslag alldeles utomordentligt!

Bakom SAVs propåer om ökad tid i skolan för lärarna ligger också funderingar på mer eller mindre obligatoriskt lärarlagsarbete. Sådan verksamhet är idag frivillig och går utmärkt inom ramen för nuvarande arbetstidssystem.

Annan mera formell samverkan i regelrätta konferenser och andra sammanträden fungerar såvitt bekant friktionsfritt på de flesta håll. Inte heller av det skälet behöver man binda lärarna till skolan hela veckan.

Skolan har idag stora svårigheter att rekrytera och behålla kompetenta lärare. Dessa problem väntas öka inom den närmaste tiden. Delvis kan detta härledas till skolans undermåliga psykiska och fysiska arbetsmiljö. Detta i sin tur kompenseras i viss mån genom att lärarna fritt kan förlägga sitt för- och efterarbete till lektionerna. En kraftigt minskad frihet för lärarna i detta avseende skulle starkt försvåra möjligheterna att värva goda lärare.

SAV och Kommunförbundet vill också att lärarna skall arbeta en viss del av sina ferier. Redan med dagens avtal är parterna överens om att lärarna arbetar full tid med det arbetstidssystem som nu gäller. Arbetsgivarförslaget innebär en väsentlig utökning av lärarnas arbetstid. Någon kompensation i form av minskad undervisningsskyldighet för huvuddelen av LRs medlemmar finns inte i förslaget.

Det som krävs i ett nytt arbetstidsavtal är en *sänkning av undervisningsskyldigheten* för bl a klassföreståndarna på gymnasieskolan och grundskolan samt för de lärare som har 29 och 27 veckotimmars undervisningsskyldighet.

SAV måste nu lägga fram ett nytt förslag i arbetstidsfrågan så att parterna seriöst och konstruktivt kan diskutera en sänkt undervisningsskyldighet för alla lärare.

Arbetsgivaren har i tidigare uttalanden prioriterat en satsning på lärarlönerna. Det gör SAV nu också, men utan att lämna konkreta lönebud.

En rejäl lönesatsning måste göras på alla lärare. Inte minst gäller det att kraftigt höja slutlönerna för både lärare och syofunktionärer.

Frågan om en kommunalisering av lärartjänsterna har av skolministern, SAV och Kommunförbundet kopplats till årets avtalsrörelse. Något sådant samband behöver inte alls finnas. Det kommunala huvudmannaskapet och dess effekter bör utredas i lugn och ro för att parterna skall få möjligheter att bedöma fördelar och nackdelar.

SAVs avtalsskiss presenteras vid en tidpunkt då lärarna snart går på ferier. Möjligheterna att då hålla goda kontakter mellan förhandlare, förbundsledning och medlemmar blir betydligt försvårade.

Det bästa vore om förhandlingarna kunde fortsätta i höst. SAV och Kommunförbundet behöver ta sitt förnuft tillfång och lägga fram ett nytt förslag i arbetstidsfrågan som inte är klart stötande för tiotusentals lärare landet runt.

Lärarna gör ett bra jobb under ofta svåra förhållanden. Att de skulle göra ett bättre jobb om arbetsgivaren får möjlighet att detaljreglera arbetstiden kan ingen som känner skolans verksamhet tro på allvar. *Låt lärarna fortsätta att arbeta med frihet under ansvar!* ■

Kommunalt slöseri

R

Pårydskolans elever i Kalmar tycker det är slöseri med papperstallrikar till skollunchen (SvD 21 maj 1989).

Det är bra med miljömedvetna elever som dessutom tar avstånd från kommunal misshushållning med knappa pengar till skolan.